OIKEUSMINISTERIÖ

LsN Marietta Keravuori-Rusanen

LAUSUNTO

27.9.2016

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIEIKSI JÄRJESTYSLAIN 22 §:N VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA JA YKSITYISISTÄ TURVALLISUUS-PALVELUISTA ANNETUN LAIN 28 §:N MUUTTAMISESTA (HE 101/2016 vp)

Esitysluonnoksessa ehdotetaan otettavaksi järjestyslakiin (612/2003) ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin (1088/2015) säännökset mahdollisuudesta asettaa järjestyksenvalvojia poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa (746/2011) tarkoitettuun vastaanotto- ja järjestelykeskukseen keskuksen haltijan tai Maahanmuuttoviraston hakemuksesta.

Ehdotettua sääntelyä on esityksen säätämisjärjestysperusteluissa arvioitu perustuslain 124 §:n kannalta.

Oikeusministeriöllä ei ole huomautettavaa esityksen lähtökohdista.

Vastaanotto- ja järjestelykeskuksiin sijoitettujen oikeusaseman kannalta ei tosin ole täysin ongelmatonta, että järjestyksenvalvojan poistamisoikeus voisi kohdistua myös kyseisissä laitoksissa asuviin henkilöihin. Vastaanotto- ja järjestelykeskusten erityispiirteet onkin tärkeää ottaa toimivaltuuksien käyttötilanteiden näkökulmasta asianmukaisesti huomioon järjestyksenvalvojia koulutettaessa, ohjeistettaessa ja asianomaisiin tehtäviin asetettaessa.

Oikeusministeriö pitää lisäksi aiheellisena korostaa tarkoitussidonnaisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimusten asianmukaisen huomioon ottamisen tärkeyttä sovellettaessa lain yksittäisiä toimivaltasäännöksiä. Järjestyksenvalvoja ei siten voi lähtökohtaisesti käyttää toimivaltuuksiaan esimerkiksi vastaanottokeskuksen palveluksessa olevan henkilön toimivaltaan kuuluvan tarkastuksen suorittamiseksi (63 §),

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Lakiehdotuksista on poistettu niihin lausuntovaiheessa sisältynyt maininta siitä, ettei ehdotettua sääntelyä sovelleta säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä annetussa laissa (116/2002) tarkoitettuihin säilöönottotiloihin. Maininnan lienee katsottu jääneen tarpeettomaksi luovuttaessa säännösehdotuksiin aiemmin sisältyneestä mahdollisuudesta asettaa järjestyksenvalvojia myös eräisiin kansainvälistä suojelua hakevien tai maasta poistettavien ulkomaalaisten majoitukseen tarkoitettuihin tiloihin.

Säilöönottoyksiköt voivat toimia myös vastaanottokeskusten yhteydessä. Säilöönottoyksiköissä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä annetun lain mukaan säilöönottoyksikön virkasuhteisen henkilöstön tehtävä. Säilöönottoyksikön toiminnasta on toisaalta mainitun lain 1 §:n 2 momentin mukaan soveltuvin osin voimassa, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa säädetään.

Oikeusministeriö pitää aiheellisena arvioida, tulisiko lakiehdotuksia selvyyden vuoksi täydentää nimenomaisella säännöksellä ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä annetussa laissa tarkoitettujen säilöönottotilojen rajautumisesta ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle.